

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 235

Září 1974

Jan Papánek:

Cyprus a Československo

Je prirodzené, že Čechoslováci sledujú s veľkým záujmom vývoj medzinárodných udalostí. I keď sa týkajú zemí geograficky vzdialených od Československa, predsa sa ho týkajú veľmi úzko a majú vliv i na jeho snahy o lepšiu budúcnosť.

Terajší boj o Cyprus pripomína dobu Mníchova a delenie Československa. Vtedy tiež bezmocná Liga národov ustúpila tlaku veľmoci, ktoré rozhodovali o jeho osude. Dnes sa história opakuje na Cypru. Cyprus, stejne ako Československo v 1938 a nasledujúcich rokoch, sa stáva iba predmetom mocenských jednačiek. V záujme údajného mieru sa pripravuje jeho rozdelenie. Jedná sa len o to, kto vedľa Grécka a Turecka bude mať rozhodujúci vliv na tomto delení. Budú to len Západné veľmoci, ktoré usilujú o riešenie z roku 1960 v rodine NATA alebo sa problém dostane do Spojených národov, ako o to usilujú Sovieti.

I tu je analógia s Československom, ale obrátene. V 1948, v dobe komunistického puču Sovieti sa bránili zásahu Spojených národov v snahe zabrániť vyšetrovaniu skutočností na mieste v Československu, aby bolo zistené jaký podiel mali a jakú hrali Sovieti pri zmocnení sa vlády komunistami. Zabránili tomu vetom v Bezpečnostnej rade.

Cyprus bol osamostatnený v 1960 a je pod ochranou Anglie, Grécka a Turecka, ktoré tam majú malé posádky. Jeho obyvateľstvo je Grécke, s asi 20 percentovou tureckou menšinou. Stále nepokoje však prinútili i Spojené národy, aby tam zasiahli a udržovali tam aký taký kl'ud. L'avicový režim arcibiskupa Makariosa však nestačil udržať poriadok a zabrániť propagande o jeho pripojenia k Grécku. Grécka armáda sa chcela ostrova zmocniť a Makarios bol odstránený, ale neuspela a i vojenský režim v Grécku bol odstránený. Turci pod zámienkou ochrany tureckej menšiny, obsadili vyše 30 proc. najúrodnejšieho kraja Cypru a vyhnali skoro 200.000 Grékov z okupovaného územia. Ženevská Konferencia garantov a zástupcov Cypru, ktorá má nájsť riešenie a je v dosledku toho na mŕtvom bode, najma i preto, že Spojené štáty súhlasia s postupom Turecka.

Sovieti sú iba na periférii jednaní a preto sa snažia o to, keď nemožu ináč, aby Bezpečnostná rada Spojených národov prevzala jednanie o delení Cypru. Chcú vyšetrovanie situácie na Cypru a zistenie toho, kto mal alebo má hlavný podiel na jeho rozklade a delení a aby tam bol znovu nastolený režim Makariosa. V tom smeru sa im už podarilo urobiť prielom do fronty údajných ochrancov neodvislosti Cypru a mieru. Grécko, jeden z hlavných účastníkov na krízi, sa už pripojilo k sovietskému návrhu, aby sa jednalo o celej veci na medzinárodnej Konferencii za účasti Bezpečnostnej rady Spojených národov, kde by jej 15 členov spolu rozhodovalo.

Anglia ako garantor Cypru a akiste i Turecko a Spojené štáty a ostatní Západ si iste nájdu cestu, aby zabránili Sovietom prístup k delikátnym jednaniam a tak umožnili prípadne i návrat polokomunistického režimu na Cypru a získali i vliv v samotnom Grécku. Ak nie je, tak by každému malo byť jasné, že Sovieti vyhl'adávajú každú príležitosť nepokoje priostrovať. K vyzbrojovaniu zemí Blízkeho východu by pridali i východné stredomorie a t'azili by z neklidu a rozporov bez ohl'adu na politiku Détente.

V krajnom prípade však by západné mocnosti mohli siahnúť do arzenálu Bezpečnostnou radou Spojených národov nevyriešených problémov a našli by na jej programe pod bodom 13, stále otvorenú "Československú otázku" od jara 1948. Vtedy Sovieti vetom zabránili vyšetrovanie komunistického puču v Československu a umožnenie tam návratu demokratického režimu. Ešte žije dost' účastníkov vtedajších udalostí a je dost' i nových dokladov, ktorí by dosvedčili sovietské zákernictvo, ktorým umožnili udržanie v Československu komunistickej diktatúry.

Delenie Československa v 1938 bez účasti jeho ľudu a predsa viteľ'ov privodilo druhú svetovú vojnu a potom nástup Sovietov do stredu Európy. Neprivodilo mieru, pretože diktátori nemožu prestať a neprestanú vo výboji. Ani terajšie delenie Cypru v srdci Stredozemného mora, kde chcú Sovieti zvýšiť svoj mocenský vliv, neprivodí mier. Mocenské napnutie sa zásahom Sovietov len zväčší a slabé Spojené národy sa d'alej oslabia.

Šesté výročí sovietské invaze

V Congressional Record bylo po řadu dní vzpomínáno tragického výročí sovietské invaze. Od 5. až do 22. srpna 1974 senátoři a kongresníci svými projevy upozorňovali na hanebnou událost. Některé z projevů byly obšírné a věnovaly se dnešním poměrům v Československu za sovietské okupace. Byli to především senátoři **Jesse L. Helm** ze sev. Karolíny, **Strom Thurmond** z jižní Karolíny a **Richard S. Schweiker** z Pennsylvanie. Senátor **Charles S. Percy** rozeslal tiskovou zprávu a **Robert Taft, Jr.** vyslovil v dopise ČSNRA přání, aby svoboda byla čs. lidu vrácena. V House of Representatives to byli: **John M. Ashbrook** z Ohio, **Benjamin A. Gilman** z New Yorku, **Frank Annunzio** z Ill., **William E. Minshall** z Ohio, **Robert J. Huber** z Mich., **Robert A. Roe** z New Jersey, **Richard H. Ichord** z Mo., **Daniel J. Flood** z Pa., **Joseph P. Vigorito** z Pa., **Edward J. Derwinski** z Ill.

F. Svejkovský:

My a svět

Ke kulturním tradicím v první republice.

Loňská jubilejní úvaha o díle prof. P. F. Dvorníka a prof. R. Wellka u příležitosti jejich jubilea vyvolala zájem o situaci, z níže se životní dílo obou vědců rozrostlo do měřítek světových, - o situaci v prvních desetiletích Československé republiky. V souvislosti s tím vystoupila i jedna ze stěžejních stránek historického hodnocení společenských jevů, problematika vztahu kulturního dění v novém státě k cizině - tedy problematika, kterou lze aforisticky označit tradičním "my a svět". Na základě původní přednášky tu otiskujeme několik poznámek na toto téma.

* * *

Konfrontace aktivity jednotlivců, národů nebo států s širším světovým děním je věčnou otázkou historie. Je to specifická dimenze v historickém hodnocení, neboť v jejím světle nabývají fakta jiné rysy a významy, nežli při hodnocení vycházejícím se zřetele k individuální situaci jednotlivce, národa či státu. Je to měření významu politického, kulturního, uměleckého i všech jiných stránek tvůrčí práce z široce rozevřeného úhlu. V tom smyslu je takové měření jevem přirozeným, ba nutným, neboť se nestává jen ohlédnutím zpět, ale zároveň i podněcuje orientaci toho, co vzniká, kam se práce a myšlení teprve ubírá. Taková konfrontace se světem je sítím dějin, které zároveň odlišuje plevy od zrna, neboť vztah "my a svět" má, jak ukazuje historie, nejen stránky pozitivní, ale i negativní. Koncepce světovosti může totiž spočívat na basi síly, moci, diktátu a rozrušovat tak rovnováhu pólu individuálního a obecného - jako může naopak vycházet z vědomí nepatetické, nenásilné, etické odpovědnosti a vůle vytvářet pozitivní hodnoty, které samy, bez vnucování silou a mocí, bez sobecného individualismu vplynou do toku dějin a dosáhnou širokého významu společenského. O tom ovšem nerozhoduje ani vůle, ani moc, nýbrž **historická hodnota** jevu a činu. Nacházet tento význam, tyto historické hodnoty, které mluví samy za sebe, není přečeňováním a mluví naopak proti tendencím podceňovat - at' už pod vlivem jakékoliv motivace - tuto stránku a vylučovat ji zvláště z tradic malých národů a států, nebo alespoň zapomínat na ni, jako by tato role patřila jen těm velkým, mocným a obdivovaným.

Z tohoto hlediska jsou příznačná právě prvá desetiletí Československé republiky jako období, kdy se z rozvinutí domácích tradic a zároveň ze vztahů ke světu zrodila na půdě samostatného státu tvořivá energie podnětná v nejednom směru natolik, že se její plody zapisovaly jako trvalý přínos nejen do dějin domácích, ale i světových. Žel, jde o období příliš krátké, o období dvou desetiletí, na jehož konci bylo nutno poznat stránku koncepce vztahu "my a svět". Léta dvacátá a třicátá se proto stala

uzavřenou historickou etapou. - Naším záměrem je sledovat tuto problematiku v jediném, a tedy omezeném okruhu věd společenských nebo humanistických, který ovšem patřil a patří v duchovních dějinách Československa k zvláště závažným a příznačným.

* * *

Historie nás už sdostatek poučila, že dvacátá a třicátá léta byla spolu s formováním mladé republiky také údobím tvořivého kvasu a závažných proměn v našich kulturních dějinách. Všechny složky společenského života absorbovaly svým způsobem tvůrčí elán vyvolaný perspektivou samostatnosti, svébytností a vědomím osobité historické odpovědnosti jak ve vztahu k nové situaci uvnitř země samé, tak i na fóru mezinárodním, kam ji teď postavila poválečná situace. Závažnou součástí a citlivou ozvěnou všech těchto aspektů se staly i oblasti zdánlivě vzdálené praktickému a každodennímu dění - sféra věd humanitních. Právě jim byla už v minulosti přiřčena funkce být v úzkém sepětí nejenom s rozvojem poznání a umění, nýbrž co nejtěsnější i s celým společenskohistorickým vývojem v zemi. Není třeba jít hlouběji do minulosti, stačí zastavit se u významného novodobého historického mezníku, jakým bylo obrození rozvíjející se v českých zemích a na Slovensku od posledních desetiletí 18. století, abychom mohli zjišťovat, jak citlivě ohrázely filologie, historie, filosofie a další odvětví s nimi spjatá společenské tendence té doby a braly na sebe úkoly dosahu vskutku politického. Úzce se opíraly o základní problémy národního života, vynášely na povrch historické tradice, akcentovaly roli domácího jazyka, českého nebo slovenského, a vytvářely tak základ pro novodobé národní uvědomování. Typický

28. ŘÍJNA

založení Československé republiky

a 30. VÝROČÍ

Slovenského národního povstání

vzpomene

Československá národní rada Americká

SLAVNOSTÍ

v neděli dne 27. října ve 2:30 hod. odpo.

V HAVLÍČKOVĚ ŠKOLE V BERWYN (6401 West 15th Street)

Povšimněte si laskavě změny data.

byl pro ně národně obranný charakter, neboť měl hluboké životní, ba existenciální kořeny. Shromažďovat a studovat fakta, akcentovat národní svébytnost a svéprávnost, a zároveň s tím rozšiřovat i prohlubovat poznání v duchu nejvlastnějších cílů vědy - to byly hlavní společenské motivy a cíle vyrostlé v situaci tehdejšího rakousko-uherského státu.

Z toho všeho vzešla tehdejší základní orientace těchto oborů, orientace **introvertní**, tj. obrácená více sama k sobě, k vlastním cílům a potřebám našich zemí než navenek, ke světu. Teprve změny, které přinesl zrychlený puls doby na rozhraní 19. a 20. století, vyvolávaly i u nás tendence otvírající nové výhledy. Ve veřejném životě, stejně jako ve vědě a umění se počly rodit koncepce zdůrazňující proti jednostranné koncentraci na domácí problémy z hlediska starších tradic, proti provincialismu, proti sebeuspokojování ve smyslu národně obrozenských a oslavných koncepcí - krátce, proti netečnosti k pokroku dějin - potřebu rozhlédnout se na úzké obzory domácí situace a vidět vývoj národního života v nové, širší, reálné souvislosti s jinými zeměmi, se společenstvím soudobého světa. To znamenalo netoliko rozšiřovat přístup k problémům života i jeho názorové base, nýbrž i prohlubovat je. Takové pojetí nebylo chápáno jako formální gesto, jako nějaká nadsázka, nýbrž jako bytostně nutný prvek pohledu na život, na člověka, na národní bytí - tedy jako nutný krok dopředu.

Formulovat tyto názory v různých okruzích tehdejšího života připadlo - a to je příznačné - především vědcům, universitním učitelům v čele s T. G. Masarykem, J. Gollem, J. Gebauerem, O. Hostinským, kteří brzy našli oddané žáky, spolupracovníky i pokračovatele v českých zemích i na Slovensku. Z této atmosféry se zrodil i proslulý Manifest České moderny z roku 1895, formulovaný vědci a umělci, jejichž práce už mnohdy přímo přesáhla do počátků Československé republiky. Cesta k tvořivému uplatnění relací se světovým vývojem se ukazovala jako **nutnost** a neznamenala v tomto pojetí ani nebezpečí z přecenění sil nebo cílů, ani ohrožení osobitosti, jak oponovali někteří kritikové, s jejichž nepochopením a nepřiznáním se reprezentanti nové orientace "otvírání oken" setkávali na nejrůznějších úsecích.

Možnosti pro plné rozvinutí těchto ideí přinesla ovšem až samostatnost republiky. Není však možné soudit, jako by všechny nové tendence byly vyvolány v život teprve kouzelným proutkem poválečné situace na troskách rakousko-uherské říše. Naopak, nesou pečeť kontinuity, tradic. Co bylo nové, byla podstatně proměněná základní životní situace, která poznamenala další vývoj všech složek života společnosti, a tedy i vědy. Zmnožily se nejen možnosti vědeckého vzdělání i vědecké práce, nýbrž zároveň byla domácí věda postavena i do nových a **přímých** souvislostí s vědou světovou. V pojmu samostatnost a svébytnost je totiž zahrnuto daleko více než jen možnost odpoutat se od předválečných podmínek a vztahů. Je v tom obsažen i nově pojatý princip setkání a konfrontace se světem, podíl na prezentaci národních hodnot i úkol spoluvytvářet hodnoty dosahu nadnárodního. Vědeckou práci to zasahovalo mnohostranně a hluboko ovlivnilo netoliko její orientaci, výběr úkolů, ale i její metody. Příznačná je např. rozvinutá tendence prosazovat komparativní přístup. Stejně tak se projevuje snaha obohacovat koncepční a metodické principy podněty přicházejícími z nejrůznějších stran - snaha obsáhnout všechno závažné a vyrovnat se s tím. To byl důsledek názorového uvolnění, které zároveň neslo s sebou užitečnou konfrontaci a polemiku. Pole pro tento vývoj se podstatně rozšířilo a decentralisovalo vznikem dalších vědeckých institucí, především universit v Brně a Bratislavě, a rychlým navázáním vztahů mezi nimi a Prahou. Vznikaly i nové

ústavy, které spolu s universitami otevřely možnost formovat řadu závažných badatelských odvětví, mezi nimiž vynikala zvláště studia slovanská, linguistika, literární teorie, estetika, dějiny a teorie výtvarných umění, ale i orientalistika a byzantologie.

V obsahu vědecké práce, v jejích cílech i metodách se organicky spojoval zřetel k specifickým domácím perspektivám a kontakty se světovým vývojem. Tady už se začínají rýsovat úkoly i zásluhy jednotlivců, jejichž počet rychle vzrůstal se vstupem mladé generace vstupující právě tehdy na vědecké pole. Jejich možnosti, ale i odpovědnost byly tehdy vskutku velké. Zvláště závažným úkolem se stala potřeba nově osvětlovat české a slovenské tradice, skutečný podíl českého ducha v evropském kontextu dávné minulosti i posledních staletí - a také prezentovat tyto poznatky světovému badání. Stejně tak bylo třeba nalézt a úměrně hodnotit i výsledkům prosadit současný podíl československé vědy na mezinárodním poli. Stalo-li se tak, dosáhlo-li se úspěchů v tom smyslu, měnil-li se vztah k našim zemím, k jejich minulosti i přítomnosti, svědčí to nad jiné průkazně, že ideály i vynaložená práce vyrostlé ze živné půdy let dvacátých a třicátých splnily svůj cíl a naplnily svůj historický význam.

Uvažujeme-li takto o cestách československé vědy a jejich vztazích k cizině, pak nelze přehlédnout ještě jeden rys svědčící o závažnosti postavení Československa v současném vědeckém světě. Republika se totiž brzy stala sama přitažlivou křižovatkou v internacionální spolupráci. Na půdě této země se rodily ze spolupráce domácích a zahraničních vědců snahy i výsledky, které brzy dosáhly širokého významu a staly se trvalými pojmy v dějinách moderních studií na poli společenských věd. Tak tu našla přijetí a plodnou půdu inteligence, která ve dvacátých letech odešla ze sovětského Ruska a z níž nejméně dosáhl mezinárodního ohlasu, jako R. Jakobson, D. Čiževskij, N. S. Trubeckoj. Stejně tak se sem obraceli ti, kdo odešli bránice se tlaku Hitlerova režimu v Německu, a vědecký kvas i kulturní tradice přitahovali odborníky a odjinud. Uved'me za jiné ohlas vídeňské filosofické školy v Bratislavě, humebně teoretického a uměleckého díla P. Hindemitha a A. Schonberga nebo československý pobyt francouzských vědců V. L. Tapié a P. P. de Vooghta. Ohlas díla obou skladatelů se projevil např. trvalými osobními vztahy P. Hindemitha k československým umělcům a A. Schonberg dokonce pomýšlel na občanské zakotvení v Československu, když opustil Berlín. V.-L. Tapié, jedna z předních autorit v soudobých studiích baroka, vykonal velmi mnoho právě pro ocenění a začlenění naší kultury do povědomí moderní vědy, zatímco druhý Francouz, benediktin P. de Vooght se podílil na úsilí oživit a osvětlit z theologických a historických hledisek problematiku Jana Husa a náboženských proudů ve středověkých Čechách, takže se stal jednou ze světových autorit v těchto otázkách. K nejvýznamnějším výtečkům mezinárodní spolupráce v oborech, které tu sledujeme, patří tzv. Pražský linguistický kroužek a jeho bratislavská paralela sdružující reprezentanty různých oborů, z různých zemí a škol. Dnes už tvoří závažnou a často připomínanou kapitolu v dějinách společenských věd, neboť jeho teorie i pracovní výsledky ovlivnily významně vědu 20. století. Rovněž Slovanský ústav v Praze plnil důležitou roli, zvláště když se uplatnil i v organizaci studií a v práci publikační. Ostatně i první z mezinárodních slavistických kongresů byl v roce 1929 v Praze a položil základ pro pravidelné jejich pořádání v pětiletých intervalech.

**AMERICAN PŘEDPLATNÉ —
BULLETIN** ▶ **\$2.00 ROČNĚ**

Nakonec je nutné připomenout i souvislosti, které už přesahují místně i časově za hranice první republiky: Ve chvíli, kdy evropská věda hledala svobodnou půdu bránící se rostoucí moci Hitlerova diktátu, vyústily cesty nejednoho z vědců, a s nimi i nejedné z významných evropských tradic, nakonec na půdě Spojených států. Zde se vytvořila nová a velká křížovatka mezinárodní spolupráce, plodná stejně pro vývoj domácí vědy, jako pro budoucí vývoj světový. A tu mezi těmi, kdo se podíleli na formování této situace, kdo významně ovlivňovali svými teoriemi i výchovnou činností na univerzitách, závažné místo připadlo R. Wellkovi, R. Jakobsonovi, O. Odložilíkovi a po válce trvale i P. F. Dvorníkovi, tedy osobnostem, které jsou těsně spjaty s prvními kroky československé vědy, se začleňováním hodnot a tradic československého duchovního života do širokého povědomí ciziny.

... až do těchto souvislostí tedy dosahují tradice let dvacátých a třicátých, aniž si to mnozí dnes s dostatek uvědomují setkávající se na různých místech s pozdními a vyzrálými plody práce, která některými z kořenů je spjata s půdou oné malé středoevropské země a s dobou, kdy Československu bylo dopřáno jen nakrátko okusit elánu svobodného rozvoje a tvorby.

Solženicyn a Spojené národy

Souostroví Gulag je historickým dokladem sovětského systému koncentračních táborů. Ve svém díle Aleksandr Solženicyn popisuje obrovskou organizaci tajné policie, rozvětvenou po celé zemi, která udržuje v otroctví statisíce, dokonce miliony odsouzených sovětských občanů. Tento otrokářský systém přežil Stalina a existuje podnes; je hrubým porušením charty Spojených národů a universální deklarace o lidských právech. Je proto neuvěřitelné, přímo nemyslitelné, že právě na půdě Spojených národů, v Palais des Nations v Ženevě byly spisy slavného ruského spisovatele, francouzské i anglické vydání vyřazeny a odstraněny z obou knihkupectví, Payot a Naville.

Původně se Souostroví objevilo v ruském vydání v Paříži. Kniha byla přeložena a prodávala se na západě, i v těchto dvou švýcarských obchodech, Payot a Naville, které mají dlouhá léta povolení prodávat knihy v paláci národů. Sotva však se objevily Solženicynovy knihy, hned zmizely z výkladů a polic. Prý to bylo vykonáno "diskretně", nicméně bylo vyhověno nátlaku Sovětského svazu.

Z tisíce zaměstnanců ve Spojených národech v Ženevě se našlo 250 státních lidí, kteří se proti tomu ozvali. Psalo se o tom v západním tisku a to přimělo gen. tajemníka Spojených národů Kurt Waldheima, aby svolal tiskovou konferenci na 4. července 1974. Gen. ředitel ženevského úřadu Spojených národů Vittorio Winspeare-Guicciardi se přiznal, že Spojené národy mají dozor na knihkupectví v paláci národů. Gen. taj. Waldheim prohlásil, že hájí zásadně svobodu tisku a informací. Totéž odpověděl již r. '72, když Solženicyn, kterému byla udělena Nobelova cena, prohlásil při této příležitosti, že Spojené národy jsou nemorální, poněvadž zradily povinnosti hlášené universální deklarací. Waldheim tenkrát ho ujišťoval, že by první vítal iniciativu k ochraně lidských práv. A až od té doby gen. taj. Waldheim vyslechl protest světového PEN klubu, zákaz trvá nadále.

Jaká to ironie, píše Shirley Hazzard v New York Times dne 25. srpna 1974, že embargo Solženicynových spisů bylo přeneseno z jeho rodné země na mezinárodní půdu Spojených národů, do instituce, která má za úkol hájit svobodu slova - za co Solženicyn byl připraven obětovat život".

Ze všech jeho děl Souostroví Gulag je nejvážnější obžalobou Sovětského svazu, vlády založené na tajné policii. Souostroví se proto stává naší zbraní. Nedočkáme se na české vydání, které se tiskne ve švýcarském nakladatelství Konfrontace. Z technických důvodů se vydání opozdilo. Československá národní rada americká přislíbila, že rozešle svým členům a přátelům objednáací list, jakmile kniha vyjde. Cena českého vydání byla stanovena na 25. šv. franků (dnešní kurs: 2.90 fr. za dolar.).

Senátní výbor proti úmluvě s ČSSR

Zdálo se, že letos v Praze bude uzavřena dohoda mezi Československem a Spojenými státy a že skončí jednání o čs. zlatě, které trvá již 26 let. Dne 5. července State Department byl ochoten přistoupit na vydání 18 tun zlata, které bylo ukradeno za války nacisty, koncem války zachráněno americkou armádou a "uskladněno" Spojenými státy, které však až dosud odmítaly vydat zlato, dokud čs. vláda nezaplatí 72.5 milionů odškodného 2,630 americkým občanům a společností, jichž majetek byl v Československu po pražském puči r. 1948 komunisty "znárodněn". Československo by zaplatilo 40 centů za každý znárodněný dolar. State Department prý prohlásil, že je to nejlepší ze všech úmluv (best deal). Porovnáváme-li to se sovětským dluhem za lend-lease, za obrovské dodávky válečných zásob a výzbroje, je to žel pravda, poněvadž Sovětský svaz po úmorném jednání od světové války se konečně zavázal zaplatit 2 centy za dolar, a k tomu ještě za nejvýhodnějších podmínek a za předpokladu dalšího výnosného obchodování s Amerikou.

Senátní výbor však není spokojen s dohodou státního departmentu s Československem. Členové výboru, v čele se senátorem Byrdem, zamítají "hanebnou" úmluvu a dali si předvolat dva odborníky ze státního departmentu, aby podali vysvětlení, jak mohli přistoupit na něco podobného. Někteří senátoři dokonce navrhli, aby čs. zlato bylo prodáno a američtí majitelé vyplaceni přímo. Spojené státy však nemají právo na čs. zlato, neboť čs. zlatý poklad je vlastně pod společnou správou Anglie, Francie a Ameriky.

Přes námítky státního departmentu, senátní finanční výbor schválil dodatek k osnově obchodu s Československem, jímž se vrácení tohoto zlata do Československa zakazuje. Dále, Československo by bylo vyloučeno z výhod (most-favored-nation treatment), poskytování úvěru a zaručování investic a to na tak dlouho, dokud by Praha nezaplatila vše, co zkonfiskovala americkým občanům.

Předloha zákona s dodatkem bude předložena senátu ke schválení a výsledek nelze předvídat.

Tato zpráva amerického tisku vzbudila velkou pozornost v krajské veřejnosti. Jsou mnohé dohady a dotazy a tu nutno zdůraznit, že se jedná jen o majetek znárodněný Američanům, kteří byli americkými občany před r. 1948. Nespádají do toho čs. uprchlíci, kteří přišli do Spojených států po komunistickém puči a stali se později americkými občany.

**PROSÍME, VYROVNEJTE PŘEDPLATNÉ
VĚSTNÍKU NA ROK 1974 - \$2.00**

Z událostí v Československu

Až dosud bylo Československo nejdogmatictější plnitelem marx-leninských nauk a sovětských směrnic a nařízení. Oblast, v níž se tato skutečnost obzvláště zračí, je kupř. spojení Československa se svobodným světem. Na rozdíl od Čechoslováků mohou kupř. Poláci emigrovat a svobodně se vracet do Polska, mají styk s rodinami, většina zemědělců pracuje na svém, nikoliv v kolchozech - a katolická církev je tak silná, že se říká, že Polsko má dvě vlády, jednu katolickou a jednu komunistickou. Čechoslováci papouškují Moskvě více než je zapotřebí, což je ostudou nejen čs. komunistů, ale vrhá to stín na každého Čechoslováka, ať už žije kdekoliv. Ve svobodném světě je nemyslitelné zabraňovat někomu resp. určovat mu kam smí a kam nesmí jet, co může či nemůže číst, nebo čemu má a nemá naslouchat. A je to důkaz slabosti komunistického zřízení, když se obává, že by komunismus ve svobodné diskusi neobstál - ať se střetne s jakoukoliv ideologií. V USA čs. zastupitelské úřady odmítají vydávat visa k návštěvě Československa, a když se uvolí visum dáti, stane se tak často až dva dny před odjezdem. V Austrálii, kde Československo nemá tak velké obchodní zájmy, čs. zastupitelské úřady vyžadují, aby bývalý čs. uprchlík požádal dříve, než podá žádost o udělení čs. visa, o zbavení čs. státního občanství. Finanční náklad na vyřízení této záležitosti se pohybuje mezi 70.00 až 2.000.00 dolary.

Přejeme-li si nápravu v jednání zastupitelských úřadů, je nutno obracet se na americké senátory, aby tvrdým postojem vůči komunistickému Československu přivedli představitele čs. režimu k rozumu.

Nová akce Prahy proti Svobodné Evropě

Z každé exilové vlny se určitý počet uprchlíků vrátí. Mezi navrátilci jsou též ti, kteří byli ven posláni, aby domů přinesli zprávy, kterými si někteří úředníci čs. ministerstva vnitra pomohou k povýšení, nebo alespoň k pochvale. Před časem se vrátil domů separatistický Slovák M. Tkačovský, který byl členem mnoha exilových organizací - a velmi v exilu "pracoval". Domů se vrátil, aby tam vystupoval jako Československem vyslaný agent, který úspěšně skončil své poslání. Ve skutečnosti byl M. Tkačovský jen prostým člověkem, který ztroskotal doma a později i v exilu. Do Československa se vrátil, aby se jako mnozí ztroskotanci zaprodal, a jeho povídky vycházely na pokračování v komunistickém tisku.

Nyní došla zpráva o dalším podobném případě, Uprchlík pan Ervín Marák, původem ze Šlapanic u Brna, se po pěti letech v "exilu" vrátil do ČSSR na amnestii. Jeho celý příběh zní takto: Marák odešel do exilu sám a po několika letech si dal schůzku se svou manželkou v Jugoslávii. Jugoslávci je oba zatkli, a vydali čs. úřadům, které paní Marákovou poslali zpět do Československa a Maráka donutili, aby pracoval pro čs. výzvědnou službu v Západním Německu. Z této činnosti byl pak Marák odvolán "na amnestii" zpět do Československa, kde nyní v nakladatelství Magnet v Praze vyšlo "spionážní dílo" o sto stranách o lidech kolem Svobodné Evropy a Čs. poradního sboru pro západní Evropu, o jejich zálibách a slabostech, takže toto vedlo málem líčí, kdo kolik vypil piv. Ervín Marák se v knize kryje s postavou Karla Marka, ale jinak jsou jména exilových pracovníků pravdivá, tak aby byla co nejvíce pošpiněna jejich čest.

Varování uprchlíků před cestami do Jugoslávie

Vídeňský deník KURIER přinesl zprávu z 4. srpna t.r. o jednání šéfů tajné bezpečnostní služby států Varšavské smlouvy ve Varšavě. K tomuto jednání vyslala Jugoslávie též svého zástupce, který slíbil spolupráci, v jejímž rámci nebude žádnému uprchlíkovi z Východního Německa, Polska, Československa a Maďarska v Jugoslávii poskytnut politický asyl, a případní žadatelé o asyl budou vráceni mateřským komunistickým zemím. Na základě tohoto příslibu obdržela jugoslávská policie seznamy osob od východních bezpečnostních služeb. Společná centrála východní tajné služby pro sledování uprchlíků a organizací se nachází v městečku Schweidnitz (Svidnice) a je vedena sovětskými agenty. Od zahájení této akce byla odhalena řada únikových cest a zatčeno 36 organizátorů útěků.

Nespolehlivost čs. armády

Švýcarský tisk přinesl otřesné údaje o pokračující "normalizaci" v čs. armádě. Sovětský svaz prý je nespokojen, že bývalý velitel západního vojenského okruhu gen. Alois Procházka, býv. velitel pohraničních jednotek gen. Josef Peprný a velitel 10. let. armády gen. Kukul byli "pouze" degradováni za to, že při invasi v r. 1968 odmítli uposlechnout rozkazu sovětských okupačních jednotek. Západní rozvědky zjistily, že Sověti v tajné analýze situace v čs. armádě došli k závěru, že především nižší a střední velitelské kádry čs. armády jsou zcela nespolehlivé. Míra spolehlivosti činí 5 - 7 proc. - Lepší spolehlivost je u vyšších velitelů a u pohraničních jednotek. Zde Sověti prosadili, že velitelská místa byla obsazena důstojníky, kteří studovali nejméně rok v SSSR. Při tom není tajemstvím, že zároveň pracují pro sovětskou tajnou službu.

Od podzimu minulého roku mohou sovětské kontrarozvědky u každého divizního velitelství nejen vyslychat, ale i zatknout čs. důstojníky. Současně bylo stanoveno, že u všech vyšších jednotek budou nasazeni sovětské vojenští poradci v hodnosti generálů, a mají právo na rozkaz vyšších sovětských velitelů převzít velení čs. jednotek.

Z oblastí a odboček

Odbočka "T. G. Masaryk", Los Angeles, Calif.

Odbočka T. G. Masaryk konala dne 22. července 1974 výborovou schůzi, aby provedla konečnou redakci dopisu, který byl 7. srpna t.r. odeslán mnohým U.S. senátorům a kongresníkům. Odbočka připomněla již šesté výročí sovětské okupace Československa.

Rovněž byly zaslány dopisy všem významným místním novinám v L.A., aby v rubrice "Letters to the Editor" uveřejnily naše stanovisko. Novináři byli požádáni, aby věnovali více pozornosti a více místa v novinách událostem v Československu a jiných porobených národech.

Miroslav Konvička

Odbočka "28. říjen"

Odbočka 28. říjen se sešla na pracovní schůzi dne 9. září t.r., aby konstatovala v krátkém přehledu, že splnila celkem uspokojivě svoje povinnosti.

Byla to trýzna za popraveného gen. Heliodora Piku, kterou odbočka ve spolupráci s ostatními uspořádala a která jak programem, tak účelem splnila předpoklad.

V letních měsících uspořádala odbočka společenské dostavníčko členů a přátel odbočky na pikniku u br. Emanuela Láta, u jezera Michigan. I tento podnik se setkal s úspěchem a byl vzpruhou pro členy k další práci a k dalším akcím, které odbočka bude v budoucnu plánovat.

Byl zde podán jasný důkaz, že když existuje pochopení a spolupráce, pak se dostaví i úspěch. Správní výbor děkuje upřímně všem příznivcům a spolupracovníkům, ať blízkým, neb vzdáleným, že přispěli a zasloužili se o společný úspěch podniku.

Výbor odbočky byl potěšen získáním dalších členů a příznivců. Ještě jednou si dovoluujeme všem vám poděkovat a těšme se, že se i v budoucnu k nám připojíte.

Pracovní výbor

Odbočka "Západní předměstí"

měla členskou schůzi ve středu 18. září 1974. Zahájila ji předsedkyně ses. Vlasta Vrázová. Byl přečten a schválen zápis z minulé schůze a pokladní odbočky ses. Pavla Janečková podala vysvětlení, že onemocnění jí znemožnilo připravit finanční zprávu. Její projev vyzněl v tom smyslu, že pro onemocnění nebude moci svůj úřad pokladní nadále vykonávat.

Ses. Vrázová ses. Janečkové poděkovala za její dlouholetou, obětavou práci. Pokračovala pak projevem o současné činnosti a snahách Čs. národní rady. V závěru svého projevu pozvala všechny přítomné k účasti na slavnosti, kterou uspořádá předsednictvo Čs. národní rady v neděli 27. října 1974 ve 2:30 h. odp. v Havlíčkově škole v Berwyn, Ill. Slavností bude vzpomenu významu **28. října** a **Slovenského národního povstání**. Na téma "28. říjen a dnešek" promluví předseda Čs. národního sdružení v Kanadě br. Jiří G. Corn z Toronto, Canada, o Slovenském národním povstání bude hovořit Dr. Martin Kvetko z New Yorku.

Ses. Vrázová se také zmínila o dvou nově vyšlých knihách - o knize Jana Beneše "Druhý dech" (vydáno v češtině nakladatelstvím Konfrontace, cena \$4.20) a anglicky psaném díle Alana Levyho, "Good Men Still Live" (vydáno nakladatelstvím J. Philip Ohara Inc., Chicago, cena \$8.95). Alan Levy zachytil ve své knize osudy býv. čs. vězně Karla Čapka, kterému se podařilo i s rodinou emigrovat do USA a žije nyní v Berwyn, Ill. Zájemci o tyto obě knihy se mohou obrátit přímo na p. Karla Čapka, který má určitou zásobu výtisků. (Telefon p. Čapka je: 749-2004.) Při této příležitosti ses. Vrázová p. Čapka, který byl schůzi osobně přítomen, představila.

Sestra Vrázová pak připomněla, že letošní národnostní bazar se bude konat ve dnech 2. a 3. listopadu na Navy Pier a požádala členky o darování pečiva, které vždy přispěje k propagaci čs. kuchařského umění. - a také k finančnímu výnosu jídelního stánku na Folk Fair. Dále ses. Vrázová upozornila, že 2. listopadu večer bude podzimní věneček Čs. ženské národní rady a 15. prosince vánoční bazar ČSNRA. K oběma příležitostem všechny přítomné srdečně pozvala.

Hostem schůze byla též pí. Blanka Jiráková, která přítomné upozornila na právě vyšlou sbírku zesnulého Františka Klátilla, známého novináře. Sbírkou má název "Zpěvy země i moře", cena \$3.50, zájemci si knížku mohou objednat přímo u pí. Milady Klátillové (adresa: 25 Tudor City Pl., Apt. 807, New York, NY 10017).

Následovalo pohoštění (milé členky napekly opět domácí pečivo) a pak ses. Vrázová přivítala Dr. Bedřicha Kenta z Northern

Illinois University a poděkovala mu za obětavost, s níž - aby splnil svůj slib - přijel ze vzdálenosti 240 mil, aby pronesl druhou část své přednášky o dojmech ze Sovětského svazu.

Dr. Kent se ujal slova a v projevu na půldruhé hodiny pověděl řadu zajímavých postřehů, čerpajících z rozhovorů se sovětskými profesory a studenty, přidělenými průvodci, se zaměstnanci hotelů a podniků, atd. - S vtípem vyprávěl řadu zajímavých příhod, které život v Sovětském svazu ukázaly z několika stran. Přednášku zakončil hodnotným závěrem, v němž se zabýval hledisky národohospodářskými, politickými i otázkou sovětského a amerického zbrojení. Věříme, že pozornost posluchačů, které se tento večer těšil, a početná návštěva byly i našemu řečníku zaslouženou odměnou.

Po příští schůzi připravuje odbočka "Západní předměstí" další zajímavý program, podrobnosti budou uveřejněny ve Věstníku a v denním tisku.

Masarykův večer Odbočky

ČSNRA "Dr. Milada Horáková"

Ve čtvrtek 12. září 1974 večer konala se v Mid America Federal na Čermákově třídě v Cicero, Ill., schůze Odbočky ČSNRA "Dr. Milada Horáková", která byla spojena s Masarykovským večerem a se vzpomínkou na presidenta Dr. Edvarda Beneše, jehož 90. narozeniny připadly na 28. května letošního roku.

Předseda odbočky br. Dr. Antonín Hřebík po zahájení schůze a uvitání přítomných vzpomněl nemocného člena br. Josefa Svačiny, který se zotavuje po vážné operaci a který zaslal všem členům odbočky své srdečné pozdravy. Všichni mu přáli brzké uzdravení. Bratr předseda pak uvítal místopředsedu SVU br. Dr. Františka Schwarzenberga, který účastníky srdečně pozdravil.

Tajemnice s. Ludmila Kosová přečetla zápis ze schůze 13. června 1974, který byl schválen. Pokladní s. Anna Hřebíková podala finanční zprávu za uplynulé čtvrtletí a oznámila, že odbočka má nyní 75 členů, z nichž 67 již vyrovnalo své členské příspěvky na letošní rok. Bratr předseda pak podal zprávu o činnosti Čs. nár. rady americké a jejího Oblastního výboru v Chicagu, zvláště o 18. Čs. Dnu, o tryzně za popraveného gen. Heliadora Piku a o průvodu porobených národů - a připomněl, že o všech těchto podnicích byly uveřejněny podrobné zprávy v "Denním Hlasateli" a ve Věstníku ČSNRA. V závěru pak podal přítomným zprávu o zajímavém státu Connecticut, který svým podnebím i krajinou připomíná Československo a kde prožil se svou ženou letošní prázdniny. Pověděl přítomným o různých historických památkách v tomto státě, zvláště v městech Essex a Old Sagbrook, o státním parku Gillette Castle, který na 122 akrech nad mohutnou řekou Connecticut vybudoval v letech 1914 až 1919 známý americký herec William Gillette, po 30 roků slavný představitel Sherlocka Holmese, a o umělecké galerii, v tomto zámku umístěné, dále o nejstarším kostelním zvonu z r. 815 ve Spojených státech - v East Haddam - a o jeho historii, a o krásné operní budově "Goodspeed" v East Haddam, která byla vybudována v r. 1876 na břehu řeky Connecticut a po roce 1959 byla znovuzřízena a která je nyní - vždy v letním období - v plné činnosti.

Druhou část schůze - vzpomínkový večer na čs. presidenty T. G. Masaryka a Dr. Edvarda Beneše - zahájil předseda br. Dr. Antonín Hřebík stručným vzpomínkovým projevem, ve kterém vzpomněl zásluh obou presidentů o Československo, a citoval několik jejich význačných projevů. Citoval také několik projevů amerických presidentů i jiných význačných osobností o obou našich čs. presidentech. Poté byl promítán zajímavý film z r. 1936 "Masarykovo poslední léto", který byl odbočce laskavě zapůjčen

z pozůstalosti bývalého dlouholetého předsedy Oblastního výboru ČSNRA v Chicagu br. Aloise Kopeckého. Film zachycoval poslední dny života presidenta T. G. Masaryka v Lánech, jeho vyjžd'ky do Lánského okolí a jeho poslední cestu Prahou. Účastníci sledovali film s mimořádným zájmem. Film ochotně promítal pokladník ČSNRA br. Mirek Mejzr na projektoru, který odbočce laskavě zapůjčil br. Frank Janečka.

V závěru schůze bratr předseda oznámil, že je již rozprodáno 17 obsazovacích knížek na krásný granátový prsten, dar manželů Růžičkových z Miami, Fla., a že slosování se bude konat ve vánoční schůzi odbočky 12. prosince 1974. - Za nového člena odbočky se přihlásil redaktor br. Jaromír Netík, který byl přítomnými srdečně uvítán.

Schůze byla ukončena pohoštěním, které - jako vždy - připravila místopředsedkyně odbočky s. Anna Rubínová se svými ochotnými spolupracovnicemi Jiřinou Hackelovou, Ludmilou Kosovou, Marií Sázkovou, Rose Šubrtovou a Annou Vlasákovou.

Ludmila Kosová, tajemnice

* * *

Dvoji smetanovské výročí

Celá řada životních i uměleckých výročí několika českých skladatelů, připadajících na rok 1974, je důvodem, že UNESCO vyhlásilo letošek za Rok české hudby. Mezi tato výročí patří také 150. výročí narození Bedřicha Smetany a 100. výročí prvního provedení Smetanovy komické opery Dvě vdovy.

Dvojiho smetanovského výročí vzpomenu rovněž Češi a Slováci ve Washingtonu, kde místní skupina SVU připravuje na říjen t.r. americkou premiéru Dvou vdov za čestného předsednictví amerického senátora Romana Hrušky a pod uměleckým patronátem klavírního virtuosa Rudolfa Firkušného. Premiérové představení se koná 26. října v 8. hod. v místě, které ještě před otevřením Kennedyho střediska pro reprodukování umění proslavilo hlavní město Spojených států nespočetnými pořady hudební kultury, totiž - v Lisnerově auditoriu na universitě George Washingtona. Americká premiéra Smetanových Dvou vdov bude uskutečněna v plném divadelním provedení: s orchestrem v úplném obsazení a s velkým pěveckým sborem pod taktovkou prof. Stephena Prussinga, s kompletním baletem a salonní scénickou výpravou.

Šest hlavních sólových rolí budou zpívat česky umělci, vybraní z řad washingtonských profesionálních operních zpěváků: Karolínu - sopranistka Martha Randall, Anežku - sopranistka - Dagmar White, zamilovaného Ladislava Podhajského - tenorista Henry Noldan, komického hajného - basista Jared Collard a mladý pár - Tonika a Lidku - tenorista Chris Lindstrom a sopranistka Shirley Bosta.

Operu řídí Dagmar White, hudební ředitelkou je Lída Brodenová (která, mimo jiné, výborně naučila americké zpěváky zpívat česky). choreografii vede Milica Hasalová-Švehlová, scénu a výpravu navrhuje a vytváří architekt Zdenko Rakušan a prof. Antonín Švehla a grafickou spolupráci obstarává Monika Rokusová.

Velký orchestr a pěvecký sbor George Washington University, profesionální operní sólisté i techničtí spolupracovníci jsou důkazem, že slavnostní washingtonské představení Dvou vdov bude nejen výsledkem spolupráce a společného úsilí umělců československého původu i jejich amerických kolegů, ale též česko-americkou národní oslavou díla Bedřicha Smetany.

DARY NA ČINNOST ČSNRA:

Emilian H. L. Straus, Montreal, Canada - na vydávání American Bulletinu	\$20.00
Anton R. Kremser, Garden City, MI	6.00
William A. Janoš, Astoria, NY	3.00
Milo Naxera, Solon, IA	2.00

IN MEMORIAM:

K uctění památky zesnulého Jaroslava Mrlíka, Akron, Ohio, věnují Jaroslav a Ludmila Němcovi, Washington, D.C. \$25.00

K uctění památky svého manžela, Ing. Alfreda Pachnera, zesnulého před 3 roky, věnuje Alice Pachnerová, Elmhurst, Ill. 10.00

K uctění památky zesnulého manžela, p. Josefa Staňka, věnuje Christina Staňková, Hinsdale, Ill. 3.00

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION

- Title of publication: Vestník.
- Date of filing: September 27, 1974.
- Frequency of issue: Monthly, except bi-monthly July-August.
- Location of known office of publication: 2137 S. Lombard Avenue, Cicero, Cook, Illinois 60650.
- Location of the headquarters or general business offices of the publisher: Same.
- Names and addresses of publisher, editor, and managing editor: Publisher - Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650; Editor - Miss Vlasta Vraz, 2101 S. Elmwood Avenue, Berwyn, Illinois 60402; Managing Editor: Same.
- Owner (If owned by a corporation, its name and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address - as well as that of each individual must be given.) Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Avenue, Rm. 202, Cicero, Illinois, 60650.
- Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities: None.
- In accordance with the provision of this statute, I hereby request permission to mail the publication named in Item 1. at the reduced postage rates presently authorized by 39 U.S.C. 666. Vlasta Vraz, Editor
- For completion by non-profit organizations authorized to mail at special rates (Section 132.122. Postal Manual). The purpose, function, and non-profit status of this organization and the exempt status for Federal Income tax purposes have NOT changed during the preceding 12 months.

11. Extent and nature of circulation:	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months		Single Issue Published Nearest to Filing Date
A. Total No. copies (net press run)	1750		1750
B. Paid circulation:			
1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales.	None	None	
2. Mail subscriptions	1575	1575	
C. Total paid circulation	1575		1575
D. Free distribution (including samples) by mail, carrier or other means	145	145	
E. Total distribution (sum of C and D)	1720		1720
F. Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing	30	30	
G. Total (sum of E and F - should equal net press run shown in A)	1750		1750

I certify that the statements made by me above are correct and complete.

VLASTA VRAZ, Editor

MÁME NA SKLADĚ K PRODEJI —

	Poštou
PANORAMA	7.00
PROGRESSIVE CZECH — učebnice prof. B. Mikuly, páté vydání, vyšla nákladem Čs. národní rady americké	5.00 5.50
THE BIRTH OF CZECHOSLOVAKIA	5.00

Pamětní medaile k 50. výročí Republiky Československé

Návrh na tuto medaili
proveden v Praze v
srpnu 1968.

Medaile vydána v
Chicagu, ražba pro-
vedena mincovnou
Chiasso, Švýcarsko.

STŘÍBRNÁ MEDAILE:
váha 20 g, cena

\$10.00 při osobním nákupu v úřadovně Čs. národní rady americké,
2137 So. Lombard Ave., Cicero, Ill. 60650 anebo u Lincoln Federal
Savings & Loan Assn., 6655 Cermak Road, Berwyn, Ill. 60402.
ZLATÁ MEDAILE: váha 35 g. Zlaté medaile není dovoleno distri-
buovat na území USA. Objednávky k dodání mimo USA řiďte na:
MEDA, 2098 Dundas St. West, Toronto, Ontario, Canada M6R 1W9
anebo Wiener Genossenschaftsbank, Franz Josef's Kai 13, Wien I.,
Austria (která je jedinou českou bankou ve Vídni).

V Ě S T N Í K

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA

2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

Second Class Postage Paid
at Chicago, Illinois

436

OCTOBER 28

(See page 2)